

DRÁMA

KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI

ÍRÁSBELI VIZSGA

MINTAFELADATSOR

I.

EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. Határozza meg a fogalmakat a magyarázatok segítségével!

(Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

a) Az irodalmi műnemek egyike, dialógusok formájában jeleníti meg a cselekményt.

.....

b) A színháték környezetét megteremtő tárgyak összessége.

.....

c) Magánbeszéd, a dráma szereplőjének önmagához intézett szövege, mely a nézőt, olvasót a hős lelki folyamairól tájékoztatja.

.....

d) A színháték azon kisebb egysége, mely alatt ki- és bejárás nélkül ugyanazon szereplők vannak a színpadon.

.....

4 pont	
--------	--

2. Válassza ki az alábbiak közül a shakespeare-i színház és dramaturgia 6 jellemzőjét!

Választását aláhúzással jelölje! (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

jelenettechnika, a hármas egység megtartása, felvonástechnika, drámai jambus, többszálú cselekményvezetés, nők is játszhatnak, díszes előfüggöny, többszintes színpad, csak nappal játszottak, nyelvi gazdagság

3 pont	
--------	--

3. Olvassa el az alábbi idézeteket, és írja le, hogy melyik darabban, melyik szereplő mondja! (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

a)

„Nem hívlak újra. Most már úgyse kellenél,
Ha önként jönnél s kínálkoznál társamul.
Tedd azt, mi tetszik. Bátyánk testét én magam
Teszem le a sírba. Érte halnom: szép halál.”

A darab címe:

A szereplő neve:

b)

„Kicsinyes lettem, jelentéktelen, értelmetlenül játszottam... Nem tudtam, hova tegyem a kezemet, nem tudtam állni a színpadon, nem voltam ura a hangomnak. Maga nem tudja megérteni, milyen állapot, amikor a színész érzi, hogy förtelmesen játszik. Én sirály vagyok. Nem, nem az... Emlékszik, lelőtte a sirályt? Véletlenül jött egy ember, meglátta, és unalmában elpusztította... Egy kis elbeszélés témája... De nem erről van szó... (Megdörzsöli a homlokát) Mit is akartam?... A színházról beszéltem. Most már nem úgy vagyok vele... Most már igazi színésznő vagyok, élvezettel, elragadtatással játszom, megmámorosodom a színpadon, és csodaszépnek érzem magam.”

A darab címe:

A szereplő neve:

c)

„Ó Romeo, mért vagy te Romeo?
Tagadd meg az atyád, neved hajítsd el,
S ha nem teszed meg, esküdj édesemmé
És nem leszek Capulet én se többé.”

A darab címe:

A szereplő neve:

d)

„Hahogy panaszkodni akarunk, előbb
meg kell tanulnunk írni; mert az ily
szegény paraszt az úr elébe nem
mehet be többé – úgy rendelte Béla
király, s merániak hasznát veszik –
hisz összekarmolázná a szegénynek
patkója a szép sima padlatot!”

A darab címe:

A szereplő neve:

4 pont	
--------	--

4. a) Karikázza be a megállapítások közül azok sorszámát, amelyek helyesek!

(Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

1. Madách Imre életében nagy sikerrel játszották Az ember tragédiája című művét.
2. A Palais Royal átalakított színpadát Molière vígjátékaival avatták fel.
3. William Shakespeare a klasszicista dráma kiemelkedő alakja.
4. Molnár Ferenc a mai napig világhírű drámaíró.

b) Javítsa ki azokat az állításokat, amelyek nem helyesek, és írja le helyesen!

(Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

Helyes állítás:

Helyes állítás:

2 pont	
--------	--

5. Az alábbi képek Shakespeare: Rómeó és Júlia című drámájának különböző előadásain készültek. A jelmezek stílusa, a jelenetek beállítása, a szereplők testbeszéde stb. alapján párosítsa össze a képeket az előadásokról megadott információkkal! (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

1.

2.

3.

Előadások	A kép sorszáma
a) Nemzeti Színház, 1865. Fánecs Ilka és ifj. Lendvai Márton	
b) Nemzeti Színház, 1918. Bajor Gizi és Beregi Oszkár	
c) Vígszínház, 1963. Ruttkay Éva és Latinovits Zoltán	

3 pont	
--------	--

6. Döntse el, igazak-e az alábbi, Brecht epikus színházával kapcsolatos állítások! Karikázza be az igaz állítások betűjelét! (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

- a) A világítás láthatóvá tétele is elidegenítő effektus.
- b) Az epikus drámában az események egyenes vonalban haladnak.
- c) A songok a drámák témájához kapcsolódó általános igazságokat fogalmazzák meg.
- d) Az epikus drámában a szereplők száma a lehető legkevesebb.

2 pont	
--------	--

7. Az alábbi kérdések Örkény István munkásságára vonatkoznak. (Összesen 3 pont.)

a) Nevezze meg, melyik Örkény-dráma alapján készült az „Isten hozta, őrnagy úr!” című filmalkotás! (0,5 pont)

Cím:

b) Melyik XX. századi drámatörténeti irányzathoz sorolná Örkény drámáit? (0,5 pont)

.....

c) Fogalmazza meg néhány szóban, hogy az alábbi szereplők mely tipikus emberi tulajdonságokat jelenítenek meg! (Elemenként 1 pont.)

Őrnagy:

Tüzoltó parancsnok:

.....

3 pont	
--------	--

8. Párosítsa össze a képeken látható előadásokat a felsorolt műfajokkal! Írja a műfajok mellé a megfelelő kép sorszámát! (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

Műfajok	A kép sorszám
a) néptánc	
b) modern balett/modern táncszínház	
c) romantikus/klasszikus balett	
d) musical	
e) pantomim/mozgásszínház	

1.

2.

3.

4.

5.

5 pont	
--------	--

9. Nevezzen meg a színházi szakma nem színész dolgozóit közül egy-egy foglalkozást a megfelelő meghatározások után! (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

- a) Egy előadás létrehozásában művészként működnek közre:
- b) Az előadások lebonyolításában a kulisszák mögött dolgoznak:
- c) Az előadások alatt a nézőkkel kerülnek kapcsolatba:
- d) A színház intézményi működéséért felelősek:

2 pont	
--------	--

10. Kitől származik az alábbi idézet? Értelmezze egy-két mondatban az idézett szöveget! (2 pont)

„...a színpadi alkotóművészet mind a szerepre való fölkészülés, mind pedig a megismétlődő előadások idején megköveteli a színész teljes szellemi és fizikai energiájának koncentrációját, testi és lelki adottságainak százszázalékos részvételét. A színpadi művészet igénybe veszi a színész látását és hallását, általában valamennyi külső érzékszervét, fölébreszti lényének nemcsak a periférikus, hanem a mélyben áramló életét is, működésbe hozza emlékezőtehetségét, képzelőerejét, érzelmeit, értelmét és akaratát.”

Szerző:

.....

.....

.....

.....

2 pont	
--------	--

II.

JELENETÉRTELMEZÉSHEZ, A JELENET SZÍNHÁZI MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ KÖTŐDŐ, ELEMZÉST ÉS ÉRTELMEZÉST IGÉNYLŐ KÉRDÉSEK

11. Olvassa el az alábbi részletet *A színház világtörténete* című könyvből, és válaszoljon a kérdésekre!

„A pódium körülbelül embermagasságú volt, és süllyesztőket is helyeztek el benne. A színpad fölé benyúló, oszlopokon nyugvó baldachint heavennek, azaz mennynek, a süllyesztőteret hellnek, azaz pokolnak nevezték. Ennyiben tehát, legalább elnevezésében, fennmaradt valami a középkori vallásos színjátszásból. A két oszlop, díszesen festve, mintegy 10 méter magas lehetett. A baldachin fölött és mellett tornyocskák helyezkedtek el. A legfelsőn fehér zászló jelezte, hogy aznap előadást tart a színház; az oldalsókban foglaltak helyet a muzsikusok, illetve a zajmesterek, a mennydörgések előállítói. A színpad mögötti épületrészben voltak a színészek öltözői. A padlót némelyik tragédia előadásakor fekete, vígjátékok előadásához tarka szőnyegekkel terítették be. A Globe színház rekonstrukciós kísérletei alkalmával a méreteket illetően azt állapították meg, hogy az enyhe trapéz alakú pódium legszélesebb része 12 és fél méter, mélysége mintegy 9 méter lehetett. A hátsó színpad, az ún. innerstage vagy study 7 méter széles, 3,7 méter magas, de csak 2,5 méter mély volt, hogy a benne történő cselekmények mindenki számára jól láthatók legyenek. A süllyesztőkön kívül más technikai berendezések: emelők, csigák, csapóajtók is álltak a rendelkezésre. Díszletelemeket nem használtak, legalábbis nem többet, mint ami már a középkori dobogószínpadokon is gyakorlatban volt: sírkövet, szobrot, és természetesen könnyen mozgatható, az előszínpadra is ki- és bevihető bútorokat, széket, padot, asztalt, trónt, a belső színpadra heverőt, ágyat. A helyszínt egyébként teljes mértékben a darab szövege konkretizálta. Ezek a színpadi konvenciók könnyítették meg a már említett színpadszerkezeten kívül a kontraszttechnikát, a jelenetépítést, a gördülékenységet.” (Hont Ferenc [főszerk.] *A színház világtörténete I. Gondolat Kiadó, Budapest, 1986. (188-189. p.)*)

a) Határozza meg a forrás segítségével az Erzsébet-kori színház pódiumának méreteit! (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

Magassága:

Szélessége:

Mélysége:

b) Mi helyezkedett el a színpad ... (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

...fölött?

...alatt?

c) Honnan tudták a nézők, hogy a színházban előadás lesz? (1 pont)

.....

d) Mely technikai eszközök segítették a művek színrevitelét? (1 pont)

.....

e) Soroljon föl nyolc berendezési tárgyat! (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

.....
.....
.....
.....

f) Határozza meg, mely korszakból erednek az Erzsébet-kori színpad hagyományos sajátosságai! (1 pont)

.....

12 pont	
---------	--

ELSŐ FELVONÁS

1. SZÍN

Verona. Köztér.

Sámson és Gergely karddal, pajzzsal fölfegyverkezve jön

SÁMSON Na, Gergő, most már aztán semmit se fogunk zsebre vágni.

GERGELY Az nem is tanácsos. Mivelhogy aki zsebre vág valamit, azt nyomban dutyiba vágják.

SÁMSON Nem érted. Úgy kirántom a kardom, hogy olyant még nem ettek.

12. Sámson és Gergely között félreértés van a „zsebre vágást” illetően. Miként érti az egyik, miként a másik? (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

Sámson:

Gergely:

2 pont	
--------	--

GERGELY	Hát ebben már igazságod lehet. Kirántott kardot még bizonyára nem ettek.
SÁMSON	Ha én fölindulok, akkor mindjárt vágok.
GERGELY	Tudod, mit vágsz? Pofákat. De nem a másokét. Ahhoz te nehezen indulsz föl, komé.
SÁMSON	De csak jöjjön ide egy Montague-kutya, tudomisten, fölindulok.
GERGELY	Nézd: aki fölindul, az mozog, ennél fogva ha fölindulsz, el is indulsz. A bátor azonban áll.
SÁMSON	Nem áll. Mihelyt megpillantok egy Montague-kutyát, föl is indulok, meg is állok, mint a cövek. A Montague-ék minden pereputtyát fal mellé szorítom.
GERGELY	De mi nem lányokkal harcolunk, komé.
SÁMSON	Bánom is én. Én senkivel se ösmerek irgalmat: ha a férfiakat letepertem, következnek a lányok.
GERGELY	Csakhogy ezt ám a gazdánk nem hagyja helyben.
SÁMSON	Majd helybenhagyom őket én.
GERGELY	Érzed annak a súlyát, amit most mondasz?
SÁMSON	Majd megérik a lányok: nagydarab marha ember vagyok.
GERGELY	Marha vagy, annyi szent, nagy marha. Rántsd ki a fringiad, jön két Montague-cseléd.
SÁMSON	Kard-ki-kard. Köss beléjük elül, én majd fődözlek hátul.
GERGELY	De én már hátul se fődözlek föl.
SÁMSON	Sose féltt engem.
GERGELY	Félt a nyavalya.
SÁMSON	Ne sértsük meg a törvényt: hadd kezdjék ők.
GERGELY	Én majd elsétálok előttük: pofákat vágok rájuk. Értsék, ahogy akarják.
SÁMSON	És ahogy merik. Én pedig fügét mutatok nekik. Tűrjék, ha van hozzá pofájuk.
<i>Ábrahám, Boldizsár jön</i>	
ÁBRAHÁM	Nekünk mutatja kend azt a fügét?
SÁMSON	Csak úgy fügét mutatok.
ÁBRAHÁM	Nekünk mutatja kend azt a fügét?
SÁMSON	<i>(félre Gergelyhez)</i> Te, megsértjük avval a törvényt, ha azt mondom, hogy nekik mutatom?

13. Mi lehet az a törvény, amit nem szabad megsérteni? Mit nem szabad e két családhoz tartozóknak? A válaszadásban segít a szöveg végigolvasása. (1 pont)

.....

1 pont	
--------	--

GERGELY	<i>(félre Sámsonhoz)</i> Dehogy.
SÁMSON	Nem kendteknek mutatom, csak úgy fügét mutatok.
GERGELY	Talán belénk akar kend kötni?
ÁBRAHÁM	Dehogyis akarok belekötni kendtekbe.
GERGELY	Mert ha akar, állok elébe: az én gazdám van olyan úr, mint a kendé.
ÁBRAHÁM	De nem különb.
SÁMSON	No jól van, komé, jól van.
GERGELY	<i>(félre Sámsonhoz)</i> Mondd, hogy különb: itt jön a gazdánk egyik atyjafia.
SÁMSON	Különb az, komé, különb.
ÁBRAHÁM	Hazudsz.
SÁMSON	Ha férfiak vagytok, vágjatok beléjük. Gergő, most mutasd a mestervágásod.
<i>Vívna, Benvolio jön</i>	
BENVOLIO	Széjjel, bolondok! (Leüti kardjukat) Be kardotok. Nem tudják, mit csinálnak.

14. a) Benvolio kikhez szól a fenti mondataival, és mi történik közben a színen?

Széjjel, bolondok!	Kikhez:
(Leüti kardjukat)	Mit csinál:
Be kardotok.	Kikhez:
Nem tudják, mit csinálnak.	Kikhez:

<i>Tybalt jön</i>	
TYBALT	Hát karddal állsz e pipogyák közé? Na rajta, és nézz szembe a halállal.
BENVOLIO	Békét akartam: dugd be kardodat, Vagy jöjj s mi együtt válasszuk el őket.
TYBALT	Karddal papolsz békét? Utálom azt, Akár a poklot s minden Montague-t. Rongy, véd magad!
<i>Vívna. Mind a két házból nép tódul ki, beleelegyedik a verekezésbe, majd polgárok jönnek botokkal</i>	
POLGÁROK	Fustélyt, botot, kést! Verd csak, üsd agyon! Fúj, Capuletek! Fúj-fúj, Montague-k!
<i>Capulet hálóköntösben jön Capuletnével</i>	
CAPULET	Mi lárma ez? Hé, adssza hosszú kardom!
CAPULETNÉ	Mankót, mankót! - minek neked a kard?

CAPULET A kardomat! - Vén Montague is itt van,
 Hogy rázza rám ingerkedő vasát.
Montague, Montague-né jön
 MONTAGUE Gaz Capulet - hagyj engem, hagyj, ha mondom.
 MONTAGUE-NÉ Lépést se tőlem, nem fogsz vívni véle.

b) Honnan tudjuk, hogy Benvolionál is kard van? (1 pont)

5 pont

Herceg jön, kíséretével

HERCEG Ti békebontó, zendülő cselédek,
 Szomszédi vértől mocskosult vasakkal:
 Nem hallotok? Mit! emberek, ti barmok!
 Hát lángotok az eretekbe zajgó
 Bíborpatakkal oltanátok el?
 Halálfia, ki vérszínű kezéből
 Le nem veti ádázkodó vasát
 És most se hallgat feldühödt urára. -
 Csip-csup szavak miatt már harmadízben
 Polgárviszály támadt, zavarva békénk,
 Miattatok, Capulet s Montague,
 Verona agg polgárai pedig
 Lerúgva tisztos, úri köntösük
 Vén fringiát ragadtak vén kezükbe
 Rozsdás patvarkodástokat leverni:
 Hát az, aki még egyszer lázad itten,
 Az életével fog fizetni érte.
 Mostan tehát mindenki hazatér:
 Te, Capulet, azonnal énvelem jössz,
 S te, Montague, ma délután keress föl
 A városházi székülőtanácsban,
 Ottan tudod meg, mit határozunk majd.
 Még egyszer: aki nem megy most se - meghal!

**15. Állapítsa meg a szöveg alapján, mit tesznek a szereplők a Herceg szavai alatt!
 Említsen két cselekvést! (Elemenként 0,5 pont.)**

1 pont

16. Határozza meg a darab nyitóképének helyszínét! (1 pont)

1 pont

17. Soroljon fel a csoportosításnak megfelelően négy-négy nevet a részlet szereplői közül! (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

CAPULET CSALÁD

MONTAGUE CSALÁD

4 pont

18. Egészítse ki a Shakespeare: Rómeó és Júlia című darabjára vonatkozó mondatokat a szereplők nevével! (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Capuletné tudatja **(a)**-val, hogy kezét az ifjú Páris kérte meg.

Rómeó **(b)** barátához megy, hogy megkérje, titokban adja össze őt

Júliával. Júlia **(c)** -t küldi a hírért, mikor lesz a titkos esküvő.

A köztéren a Capulet és Montague család tagjai párviadalba keverednek, melynek végén, **(d)** meghal, Rómeó kardja által.

4 pont

Feladatok	Elérhető pontszám	Elért pontszám
I. Egyszerű, rövid választ igénylők	30	
1.	4	
2.	3	
3.	4	
4.	2	
5.	3	
6.	2	
7.	3	
8.	5	
9.	2	
10.	2	
II. Jelenetértelmezés	30	
11.	12	
12.	2	
13.	1	
14.	5	
15.	1	
16.	1	
17.	4	
18.	4	
I. + II. összesen	60	